

مقطع تحصیلی: کارشناسی ■ رشته معماری ترم دوم سال تحصیلی: ۱۳۹۸-۱۳۹۹	
نام درس: هنرهای سنتی ایران نام و نام خانوادگی مدرس: مهراں رضایی	
آدرس email مدرس: mehranrezaei056@gmail.com تلفن همراه مدرس: ۰۹۱۲۵۶۱۶۲۴۴	
جزوه درس هنرهای سنتی ایران	مربوط به هفته : جلسه سیزدهم ■
text: دارد ■ ندارد □	voice: دارد □ ندارد ■
power point: دارد □ ندارد ■	
	
ورنی:	
<p>ورنی گلیمی فرش نما است که بدون نقشه و به شکل ذهنی توسط زنان و دختران دشت مغان و عشایر حومه اهر، ارسباران و مشکین شهر (در استان آذربایجان شرقی) تولید می شود. تولید ورنی عموماً در نقاط قشلاقی انجام می گیرد و نقوشی که بر روی آن نقش می بندد نشانگر محیط زیست و انعکاس آن در اذهان زنان و دختران عشایر است. بیشتر نقوش از اشکال حیوانات و وحوش منطقه تأثیر گرفته و نقوش عمده حیوانات عبارتند از گوزن، آهو، گرگ، سگ گله، بوقلمون، مرغ و خروس، گربه، مار، عقاب، گوسفند، ببر، شتر، روباه، شغال، طاووس و پرندگان محل که به صورت ساده هندسی بافته می شوند.</p>	
<p>رنگ های ورنی، زمینه ای لاکه، سرمه ای، کرم، سفید، پیازی و آبی روشن با نقوش حیوانات در وسط و حاشیه ای حداکثر به عرض ۲۰ سانتی متر در طرفین دارند.</p>	
گلیمچه:	
<p>نوع دیگری از گلیم های ایرانی است که در بیجار و روستاهای اطراف سنندج با استفاده از شیوه بافت و مواد اولیه دیگر انواع گلیم تهیه می شود. تفاوت آن با گلیم های معمولی کوچک بودن آن است و نقوش آن نیز متنوع تر از گلیم است چنانچه گلیم های کردستان اکثراً دارای اشکال ساده و نقوش آن بیشتر به صورت خطوط افقی است در حالی که گلیمچه های کردستان غالباً دارای نقوش متنوع هستند.</p>	
<p>در روستاهایی از بخش های ساری نوعی گلیمچه با تار پنبه ای و پود پشمی در ابعاد ۷۰ × ۱۱۰ سانتی متر بافته می شود در سال های اخیر متقاضیان زیادی دارد (گلیمچه متکازین).</p>	

زیلو:

در اغلب مناطق روستایی با نخ پنبه ای بافته می شود و بیشتر به عنوان زیرانداز تابستانی مورد استفاده قرار می گیرد. در بیشتر نقاط، زیلو با دستگاه های بافندگی بافته می شود، ولی در مناطق روستایی شهرهای تهران، ساوه، کاشان و یزد به شیوه بافت گلیم بافته می شود. ظاهری زمخت دارد و از نظر تنوع رنگ و نقش قابل مقایسه با دیگر انواع گلیم نیست. عمده ترین ماده اولیه زیلو بافی را نخ پنبه ای تابیده شده تشکیل می دهد و معمولاً ۶ تا ۸ نخ یک لا در کنار یکدیگر قرار می گیرند و تابیده می شوند و به مصرف پود می رسند.

پلاس یا پالاس:

ظاهری شبیه گلیم درشت بافت دارد و در برخی مناطق از جمله یزد تولید می شود. تار و پود آن از پنبه است و در اندازه ۳۵۰×۲۵۰ سانتی متر بافته می شود.

مَسند:

در روستاهای بخش نمین شهرستان اردبیل نوعی گلیم با ابعاد کوچک (۱۵۰×۱۰۰ سانتی متر) بافته می شود که مسند نام دارد و سابقه بافت آن در این محل به ۵۰ سال می رسد. مسند دارای طرح های محلی بوده و از ظرافت و زیبایی خاصی برخوردار است.

جُل:

در جل نقوش به صورت سوزن دوزی است که پس از اتمام بافت زمینه ای ساده بر روی آن دوخته می شود. این نوع بافت ها از یک طرف قابل استفاده اند و پشت و رو دارند. جل برای پوشاندن چهار پایان عرق کرده استفاده می شود.

سجاده:

فقط برای نمازگزار بافته می شود و نقشی نزدیک به نقش محرابی قالی دارد و به دلیل کوچکی و سبکی حجم آن نمازگزار می تواند آن را با خود حمل کند.

چیق:

در بیشتر ایلها برای دیوار چادر با قسمت کردن چادرها به کار برده می شود. چیق ها پشت و رو ندارند و از هر دو طرف همان زیبایی را دارند. نقوش خاص چیق ها به دلیل واحد درشت بافت که در چیق یک نی است همان نقوش سنتی گلیم هاست که بنا به روش بافت تغییر کرده است.

کوچه:

نوعی زیر انداز به معنی نمد سفید یا خاکستری رنگ است که برای پوشاندن دیوار چادرها از آن استفاده می شود.

انس:

قالیچه خاصی که اثاثیه را با آن می بندند.

مفرش:

مفرش نیز برای بستن اسباب خانه از قبیل رخت خواب و سایر ضروریات زندگی و مسافرت مورد استفاده است و اکنون فقط در ایل هایی که هنوز به زندگی کوچ نشینی خود ادامه می دهند وجود دارد.

جوال:

کیسه های بزرگ و (توبره) یا توربا است. این کیسه ها را چادر نشینان به دیوار می آویزند. جوال به نوعی انبار آذوقه است.

خورجین:

بافته هایی است که چادر نشینان همراه خود دارند.